

כא:

עין משפט
נר מצוה

קנו א מ"י פ"ד מהל'
משפט הקצונות מל'
כ:
קנו ב מ"י טס פ"ה
הלכה ז ופ"ה מהל'
נ"ט תקנה הלכה ז'
קנו ג ד מ"י פ"ו מהל'
משפט הקצונות
הלכה כ:

שיטה מקובצת

א ולקמן י"ף לה
בטאת בהמה גופה טעון:
ג וילוף להא מילתא
דילוף מה חטאת העוף:
ה רבך הלמך בדיקש
אני חזר וטלמך בדיקש:
ו ובי סאחר שהיא
מקטיר מה הוא מצוה:
ז כדאמרין לעיל דמילק
כחב רחמנא: [א] ועוד
שאין שחיטה נזכרת בו.
ח גבי גא נאסרת בו:
ט ואינו מבידל בסיומן אחד
ספחובי. גבי גא ואינו
מבידל כלומר שמילקי
בסיומן אחד ופניו מחובר
בסיומן אחד רכין וכו':
פ אבל הכא שחיטה
צריכה מילוקא אינו אלא
גילוי: [ק] מ"י כקצונות
דך סבא: [א] דגמר כפסה
דורות: [א] וא"י מפורש
החם רוב בשר מעבכ אלא
ביניו: [א] ואפי' חתך רוב
בשר עם סימן הראשון:

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

אלא מן החולין. ולא ממשות מעשר שני ולקמן (דף כג.) יליף לה
במשותף (ב) גופה מלן: וביוס. שאין חטאת קרבה אלף ביום דכתיב
בפרשת יח"כ (ויקרא טו) כי ביום הזה יכפר עליכם וגו': ובידו
סימנים. שאין עבודתו כשרות אלף בימין דכתיב זה (שם ד)
ולקח הכהן מרס החטאת צלצלו

וקיימא לן בגמרות כפ"ק (דף י.) כל
מקום שנאמר אלצע וכנהנא אינו אלף
ימין. ואי קשיא למה ליה להאי מנא
למימר כמשפט חטאת בהמה לוקמיה
לחטאת העוף דסליק מיניה וליף
לחא מילתא (א) מה חטאת העוף מן
החולין כו' דהא כוליה נמי אימננהו
זה וחלקו דוקריבו למלמיה אמר

דאמר חלוקה עולה מחטאת לענין
הבדלה לאו פירכה היא דהא חטאת
העוף לא כתיבא ביה מולין כדדיא
אלף בבהמה כתיב דלקמן (וכו.) ובהיקש
ילפא מלאיקרי חטאת ודבר הלמד
בהיקש אינו מחר גולומד בהיקש
בקדשים דקיימא לן (ובחס דף מט.)
בכל המורה למדין למד ממלך חוץ

מקדשים: אי מס. בהמה כשרה ברוב שנים אף עולה העוף ברוב
שנים: פ"ל. בעולה נדבה ומלך את רלשו והקטיר המזבחה ומלמיה
דמו ובי זאפטר לומר כן מאחר שהיא מקטיר הוא מואלו אלף
מולין כדרך הקטרנה מה הקטרה הראש והגוף בעלמא כו'
כך שניה כתיב (ב) והסם מפרש מין להקטרה שהראש בעלמו והגוף
בעלמו כשהוא אומר לאחר הקטרה זו ושפט ארזו ככפיו והקטיר
אזו הרי הקטרת הגוף אמורה הא מה אי מקיים הקטרה ראשונה
בהקטרת הראש אלמא ב' הקטרות הן והקטרות הן והקטיר ציניב: אף
מליקש עולה העוף הראש בעלמו וכו'. והיינו שנים ואפילו מחובר

בעור הבדלה חשיבא דאמרן לעיל (דף כ.) אדבמליקא כב
רחמנא הך הבדלה ומליקא כשחיטה וכל שיטתו כשחיטה ישנו בבדלה
ועוד שאין שחיטה וזוכרת זו בבדלה נמי לא מעבכ. ולקמן (דף
כג.) פריך כיון דנפקא ליה הבדלה בעולה מהכא לאו והקטיר ציניב: אף
בין חטאת לעולה הא הכא כדדיא כתיב דיבדיל והכא כדדיא כתיב
דלא יבדיל: ר' ישמעאל אומר כמשפט חטאת העוף. דסליק מיניה

ולהכי אתקש משום דבחטאת כתיב (ויקרא ה) ממול ערפו ונמליקת
ועל נדבה לא כתיב אלף ומלך את רלשו והקטיר (שם א) ואלו
מליקא כתיב בעולה אלף בשל נדבה וזו למידה מזו. ולקמן (וכו.) פריך
מ"ק אה מנא ליה. והך סברא דמן החולין ובידו הימנית נפקא
ליה לרבי ישמעאל בעולה חובה בהיקשא דחלת המורה לעולה
ולמנה (וגו') דאיתקש כוליה ולדדי וילפי כוליה מחטאת והכי גמרי

ליה בשליה המורה (מנחות דף סג.) ומשתמע ליה בין עולה חובה בין
עולה העוף ומ"ק לא משמע ליה מההיא היקשא אלף קרננות בהמה
דומיא דשלימיה ואסא: וואינו מבידל בסיומן אחד. שמהובר כפי' אחד
דכיון דכתיב ולא יבדיל (עוף הכשרו בסיומן אחד כל מה דעביד טפי
במליקא כי מליק לכולו סימן וכל הבדלה היא אבל בסיומן ב' אפי'
מזוה לכחלה ליה כדתינא לקמן (כו:) למייבו כב' סימנין א"א

שכבר הוקש לדגים: פ"ל והקטיר. משמע שגמל לה הכחוש הקרבה
לעמא וחלוקה מדין הקרבת חטאת ומאחר שכתוב אחד הקטיר וכתוב
אחד חלקן עשיתם כי אקשיננהו למול עורף והקטיר וכו' פלגיניהו
מהבדלה פלגיניהו דרבי ישמעאל נמי אומלך והקטיר דמ"ק סמך
ונפקא ליה מיניה הראש בעלמו והגוף בעלמו והא דנקט טעמיה
מוהקריבו משום דמומלך והקטיר לחודיה בלא והקטיר לא מצי

ליף כדאמר לקמן (דף כג.) אליבא דמ"ק דהא פ"ב ס"ל כו' שישנו
ישמעאל שנים דוקא כרבינ דכיון דמוקי היקשא דכמשפט אמול
עורף ומילוקא דוהקטירו אהבדלה ליה למימר מסיומן אחד פלגיה
ואוקמיה ארוב שנים דהא לא שנים כתיב בקרא ולא רוב שנים כתיב
בקרא אלף הבדלה כתיבא ולא יבדיל וכי כתיב והקטיר בעולה
לחלק וליתן לה הקרבה אחת להטעמיה הבדלה נא וכל שיטתו
בשחיטה כריך להבדלה ומיעוט ב' סימנין דיטתו כשחיטה ישנו
בהבדלה דשלאמא לרבי אלעזר ברבי שמעון דגמר מול עורף
מגזירה שיה דלקמן (וכו.) לא מייבד ליה היקשא דכמשפט אמול עורף
וכמשפט חטאת בהמה לא ינחא ליה למימר משום דמיעוף סליק
גמרה מהיקשא דכמשפט אחת חיבור ראש וגוף במיעוט סימנים
דלקמן וחילוקא לרוב שנים דלא מחכשר בסיומן אחד אלף לרבי
ישמעאל דמפיק היקשא למול עורף והבדלה לגמרי משמע
אחית ראש וגוף במיעוט סימנים מנא חיתי אלף כרבינן ס"ל:
אזו

בעולה העוף מעבכ איכא צינייהו דלרבינן לא מעבכ ולרבי אלעזר ברבי שמעון
שלא ישהה ואזני מפרש החם רוב בשר (א)עם סימן העוף מעבכ איכא צינייהו
דלרבינן לא מעבכ ולכן יזמנין לא חתך רוב בשר עם סימן
הראשון וקודם הזאה וכשמבדיל אחר הזאה יש כאן מעשה עולה בחטאת ואפי'
חתך ופסול ור"א צ"ר שמוען סבר דרוב בשר מעבכ ולכן לא יזמנין לא חתך רוב
בשר עם סימן הראשון
כשמבדיל אחר הזאה מה עומד ומבדיל וכי האי גונא בעולה לאו הבדלה היא ואפי'
לעטעמיה דס"ל דמהה אינו עומד ומבדיל דהא פריך
לעיל ותקשי לך עולה העוף דעבי ב' סימנין וכי מה עומד ומולק וליה ליה טעמא
כדי לקיים מצות הבדלה והדר קאמר אמורה קמיה ר'
ימיה פ"י הך עעמיה דרב חסדא ורבא אמר להו לא שמיש להו הא דאמר ר"ש בן
אליקים כי מצי יבדיל אין כריך להבדיל ואפילו

מנדבה לענין סמיכה וי"ל דסמיכה מילתא אחריתי היא אבל הכא
חושבניה כריכין מליקה ואינו אלף גילוי מילתא בעלמא דמגלה לנו
הכשר מליקת העוף והבדלה היא כמו גמר מליקה ובהיקשא דחלת
המורה לא ילפינן לענין סמיכה דלא ילפינן בהיקשא אלף לענין דבר
שכיל לנהו בכל הנזכרים בפסוק

וסמיכה ליכא בכטור ומעשר דמתן
בפי' ד' ממות (מנחות דף כג.) קרננו
ולא הכטור קרננו ולא המעשר
(ובגמ' (א:) מלהקריב את קרנייהם
דרעינן וזה בכטור ומעשר ופסקה:
מה חטאת העוף טפול עורף. פי'
בקוטרתם ודאף סברא דמן החולין
נפקא ליה לרבי ישמעאל בעולה חובה
בהיקשא דחלת המורה דאיתקש כוליהו
לדדי וילפי' כוליה מחטאת והכי
גמרינן בשליה המורה (מנחות סג.)

ומשמע ליה בין עולה העוף בין עולה
בהמה ומ"ק לא משמע ליה מההוא
היקשא אלף קרננות בהמה דומיא
דאשם ושלמים וקשה דבמקור פריך
מניוס זמון נפקא אלמא עולה העוף

נמי בכלל וגראה דטעמיהו דרבינן דקסברי דלא ממוקמא היקשא דחלת
המורה לחולין משום דלא שייך בכל הקרננות דליכא קרננות נדבה
דלא אמו מחולין דלאשכתן נמי לר"א בסוף ההודיה (שם דף קג.)
דגמר 'ופסקה דורות חולין מפסק מלמיה אע"פ דפסק כתיב בההיא
היקשא כדדרעינן (ובחס דף י.) להקריב את קרנייהם זה הכטור
מעשר ופסקה וכו' היינו טעמא דכפיריית לעיל משום דליכא קרננות
נדבה דלא אמו מחולין ור' ישמעאל סבר דגמרינן היקשא לחולין
כיון דמ"מ לא קרננות חובה או נדר אמו מחולין: ואינו מבידל

בסיומן אחד. פ"ה דכיון דכתיב לא יבדיל ועוף הכשרו בסיומן אחד
כל כמה דעביד טפי מהכשרו הבדלה הוא וכל הסימן הוא מזוה בעוף
לכחלה הילכך במליקה כי מליק כל הסימן לאו הבדלה הוא אבל
סימן השני אפי' מזוה לכחלה ליה וקשה לפירושו דלקמן ברש פ"ב
(דף כג.) פריך כיון דנפקא ליה האשטת דעביד אלא בעוף
וגראה לפרש כיון דעביד לא נעבי שחיטה בסיומן שני שייך זו הבדלה
אבל במיעוט השאר בסיומן ראשון לא חיישינן כיון דנעבי שחיטה
רוב איתו הסימן וא"ת דהכא משמע דל"י אלעזר בר' שמעון אינו

מוקש בחטאת העוף אלף סימן אחד והשני מניח מחובר לליף מיניה
עולה העוף שאין חותך אלף רוב שנים ובוזחים פרק קדשי קדשים
(דף סה:) תניא א"ר אלעזר בר' שמעון שמעתי שמבדילין בחטאת
העוף והאי דכתיב לא יבדיל מפרש החם היינו דאין כריך להבדיל ואין
לפרש דהא דקאמר דכשהוא אמו הראש בגוף מזה היינו אם ירצה
והא דקאמר אי מה לא הלקן בסיומן אחד היינו נמי אם ירצה לא יחתוך
אלף סימן אחד דהא אכריימא דלעיל דקתני שנים או רוב שנים
מפרש ב' לרבינן או רוב ב' לר' אלעזר בר' שמעון ולוקמה כולה
כראב"ש ואי בעי ב' ואי בעי רוב ב' ובפרק העור והרוטב (לקמן דף

קנ.) נמי כתיב ענקרע רובה שוב אינו חיבור וטוהרה ומקול לה
בעליה בעולה יוס דכיון דלא חס עליה (א) ולא טבלה ליכא למיגזר
למא חיים ולא קרע רובה ופריך אלף מעתה עולה העוף לראב"ש
לגזור למא לא חתי למעבד רובה והשתא בשלמא אי אמרת שאסור
לחתוך כל הסימנים פריך שפיר דלא קני ברוב מומלם עד שיפסוק
רוב הנראה לעינים פן יחוש ללמא לפי שירא שלף יחתוך כל הב'
אלף אי שרי לחתוך כל הב' למה יש לגזור שם כלל דלמא חיים
וגראה לפרש דדוקא ר"ש בן אליקים הוא דאית ליה האי סברא
אליבא דראב"ש דאית ליה בוזחים (דף סה:) דלא יבדיל היינו דאין

כריך להבדיל כל השנים ויכול להבדיל כל השנים אפילו קודם חסדא
והסוגיא דלעיל והעור והרוטב לא אחיה כותיה אלף כרב חסדא
ורבא ואזני דהתם (ט) ומוקמינן לא יבדיל לראב"ש קודם הזאה ואם
הבדיל פסול ליה ולא מפרש ליה קרא אין כריך להבדיל אחר הזאה
אלא מוקמיה לה קודם הזאה והכי איתא החם הבדיל בחטאת העוף
ולא הבדיל בעולה פסולה וקאמר בגמרא מהני דלא כראב"ש דלא
א"ר אלעזר בר' שמעון שמעתי שמבדילין בחטאת העוף מאי צינייהו אמר

רב חסדא מצינו חטאת העוף מעבכ איכא צינייהו דמנות חטאת העוף
מוק מזה (בו) ומזוה ובעולה מולק ומזוה ואינו מזה דכתתן החם
השאה קא סבר דנמן מצינו חטאת העוף מעבכ וכשהוא עדיין לא
גמרה כל מצותו הילכך כשהבדיל סימן שני לאחר הזאה לא חשיב
מחתך בשר בעלמא ופסול עשה מעשה עולה בחטאת שיש כאן
הבדלה ומצינו כמו גבי עולה ור"א בר' שמעון סבר מצינו חטאת
העוף לא מעבכ וכבר נגמר כל מצותו וכשמבדיל אחר הזאה אינו
אלף מחתך בשר בעלמא ורבא מפרש החם שיהיה בסיומן שני

בעולה העוף מעבכ איכא צינייהו דלרבינן לא מעבכ ולרבי אלעזר ברבי שמעון
שלא ישהה ואזני מפרש החם רוב בשר (א)עם סימן העוף מעבכ איכא צינייהו
דלרבינן לא מעבכ ולכן יזמנין לא חתך רוב בשר עם סימן
הראשון וקודם הזאה וכשמבדיל אחר הזאה יש כאן מעשה עולה בחטאת ואפי'
חתך ופסול ור"א צ"ר שמוען סבר דרוב בשר מעבכ ולכן לא יזמנין לא חתך רוב
בשר עם סימן הראשון
כשמבדיל אחר הזאה מה עומד ומבדיל וכי האי גונא בעולה לאו הבדלה היא ואפי'
לעטעמיה דס"ל דמהה אינו עומד ומבדיל דהא פריך
לעיל ותקשי לך עולה העוף דעבי ב' סימנין וכי מה עומד ומולק וליה ליה טעמא
כדי לקיים מצות הבדלה והדר קאמר אמורה קמיה ר'
ימיה פ"י הך עעמיה דרב חסדא ורבא אמר להו לא שמיש להו הא דאמר ר"ש בן
אליקים כי מצי יבדיל אין כריך להבדיל ואפילו

מסורת הש"ס

(א) [ובחס דף י.]
(ב) כמשפט חטאת העוף
כ"ג (ג) [ויקרא פ"ה ז.]
(ד) [ויקרא ז' א.] (ה) [שם ה.]

תורה אור הש"ס

1. והקריבו וברוך אל
המזבח וקילק את ראשו
[ויקרא פ"ה ז.] ויקרא פ"ה ז.
דמו על קור המזבח.
2. ואת השני יעשה עליו
כמשפט וכפר עליו וברוך
מחטאתו אשר חטא
[ויקרא ז' א.] ויקרא ז' א.

הנהגות הב"ח

(א) תוס' ד"ה וליט וכו'
דלא חס עליה ואטבלה
ליכא למיגזר: (ב) בא"ד
ואפי' דהתם דמוקמי לא
יבדיל וכו' ליקרא וכו'
(א) בא"ד ופ"ה חתך רוב
בשר עם סימן: